

PRAKTIJKHYGIENE IN DE ORTHODONTIE.

Introductie

Op 12 januari 2007 kwam de Studieclub-DMO bijeen in Amsterdam om het thema “Praktijkhygiëne in de orthodontie” in de vorm van een discussiebijeenkomst te behandelen. Onder leiding van Dr W.R. Moorer, microbioloog werd de nieuwe Wipconceptrichtlijn doorgenomen. Het document spreekt voor zich. De handleiding “Praktijkhygiëne” van de gelijknamige PAOT-cursus werd ter hand gesteld aan de organisator. Een petit comité (Jan Dagers, Wim Geelen en Gery Mazeland) werd samengesteld om met de aanvullingen en aanwijzingen voor de orthodontiepraktijk erbij, de richtlijn als VICO-richtlijn in omloop te brengen.

Het WIP- concept is recent de WIP- richtlijn geworden, die iedere tandarts als praktijkrichtlijn dient te hanteren. Het document kan via www.wip.nl gedownload worden.

Onderstaande aanvullingen en tips komen niet in de plaats van de wip-richtlijn, maar dienen als nuttige wenken bij de uitvoering.

Algemeen

De WIP-richtlijn is geen wet: mits goed onderbouwd en zinvol beredeneerd mag ervan afgeweken worden. Het totale risico moet zo laag als redelijkerwijs bereikbaar gehouden worden (het ALARA-principe: As Low As Reasonably Achievable).

Aanbevelingen voor een goede praktijkhygiëne moeten zinvol en praktisch uitvoerbaar zijn. Het doel is de kans op besmetting en kruisbesmetting drastisch te verminderen.

Bacteriën kunnen niet lopen, vliegen of zwemmen. Voor besmetting zijn grote hoeveelheden in een natte omgeving, en een transportmiddel nodig. Op droge oppervlakken gedijen bacteriën in het algemeen niet.

Orthodontische behandelingen als het plaatsen en bijstellen van beugels zijn niet- kritische handelingen (categorie C) ; zij vinden plaats in niet-kritische ruimten met thermisch of chemisch gedesinfecteerd instrumentarium.

Semikritische ingrepen (categorie B) waarbij bewust door de buitenste lagen van de patient wordt heengegaan, zoals extracties, vinden plaats met instrumentarium dat thermisch gedesinfecteerd is of onverpakt gesteriliseerd.

Kritische (invasieve) ingrepen (categorie A) ,waarbij contact met steriel weefsel plaatsvindt, zoals incisies en plaatsing van botverankeringschroefjes vinden plaats met instrumentarium dat verpakt gesteriliseerd en opgeslagen is.

Bij de laatste twee categorieën moet ervoor gewaakt worden dat het instrumentarium uit de diverse categorieën met elkaar vermengd wordt.

Orthodontisch instrumentarium moet dus behandeld worden als instrumentarium in categorie C.

Hieronder volgen nog enkele wenken en toelichtingen.

Bij de **Persoonlijke hygiëne** (hoofdstuk 1, sub 1.4) kan nog opgemerkt worden dat het dragen van sieraden en horloges onder handschoenen het risico op het ontstaan van allergieën vergroot en alleen al daarom af te raden is.

Bij **Handhygiëne** (hoofdstuk 4) is het belangrijk te weten, dat het zeer schadelijk voor de huid is de handen meer dan 20 keer op een dag te wassen met water en zeep of alcohol. In principe mogen handschoenen gewassen worden, als ze tenminste niet lek zijn. Veel patiënten accepteren dit niet; het is ook mogelijk de handschoenen te reinigen met handalcohol uit een dispenser.

Reiniging (hoofdstuk 7).

Orthodontisch **instrumentarium** valt in de categorie C. Handmatig omgaan met scherpe gecontamineerde instrumenten moet zoveel mogelijk vermeden worden. Een traysysteem, waarbij alle op de tray geplaatste instrumenten gereinigd worden, voldoet het best. Om prikaccidenten met het gecontamineerde instrumentarium te voorkomen moet het door zo min mogelijk personen gehanteerd worden.

Bij voorkeur vindt reiniging plaats in een **thermodesinfector**. Voor controle van de werking van dit apparaat is er de TOSI (Interster International BV, Samsonweg 2a, 1521 RC Wormerveer).

Wordt er gebruik gemaakt van een **ultrasoon reinigingsbad**, dan kan 2% perboraat (Secusept) aan het badwater toegevoegd worden; in een drukke praktijk moet dit 4 x daags vernieuwd worden. De werking van het ultrasonische reinigingsbad kan gecontroleerd worden met een stuk alufolie- moet zich oplossen- of met een SonoCheck (Interster International BV, Samsonweg 2a, 1521 RC Wormerveer).

Reiniging van instrumentarium dat niet in contact met de patiënt is geweest, zoals headgeartangen, grote kniptangen en techniekboeren vindt plaats door ze in **alcohol 80%** te leggen (Royal Nedalco, Postbus 6, 4600 AA Bergen op Zoom).

De **behandelstoel** moet voor iedere patiënt van een schone hoofdsteunzak voorzien worden; dit om besmetting met hoofdluis te voorkomen.

Als de **handgrepen van de lamp** tijdens de behandeling (met of zonder handschoenen) zijn aangeraakt, moeten ze na afloop gedesinfecteerd worden met alcohol.

De **meerfunctiespuit** moet na iedere patiënt 20 seconden doorgespoeld worden.

Hand- en hoekstukken gaan in een speciaal apparaat voor inwendige reiniging (Assistina of DAC). Doorspoelen met koelwater en afnemen met alcohol zal voor vele orthodontische handelingen voldoende zijn. Als de hand- en hoekstukken gebruikt zijn voor bijvoorbeeld apparatuur verwijderen, kunnen ze na inwendige reiniging in de thermodesinfector en vervolgens geolied worden. Bij aanschaf van een nieuw apparaat: de DAC Universal (Sirona Dental) is het beste voor reiniging van hand- en hoekstukken en verlengt de levensduur van deze apparatuur.

Afdrukken (9.4.7) en wasbeet moeten terstond worden gereinigd met water en vervolgens gedurende 5 minuten in een bad met 50x verdund bleekwater (20 ml op een liter; hang de lepels met een RVS sateprikker op, met hun lab-strookje, in een RVS horeca voedsel-container, zg gastronom-bakken (Makro of Sligro). Deze laatste worden geleverd met goed sluitende deksels. Na het chloorbad de afdrukken afspoelen met water.

Werkstukken uit het lab worden afgespoeld met water en gedesinfecteerd met alcohol voor plaatsing.

AANBEVELINGEN

- 1 zorg dat alle personeelsleden de WIP-richtlijn kennen en maak een van de (aanwezige) personeelsleden hoofdverantwoordelijke voor de uitvoering van het hygiënebeleid.
- 2 draag altijd handschoenen
- 3 maak zo mogelijk gebruik van een thermodesinfector
- 4 maak optimaal gebruik van disposables
- 5 tref “antiprik” maatregelen en vaccineer tegen hepatitis B
- 6 zorg voor de drie typen desinfectantia (alcohol, chloorpreparaten, peroxyden) en gebruik ze met beleid
- 7 spoel het koelwater van hoekstuk, cavitron en meerfunctiespuit voor iedere patiënt goed door
- 8 gebruik een krachtige nevelzuiger
- 9 draag een (veiligheids)bril
- 10 draag een mond/ neusmasker